Regeringen

2025-04-16
Fö2025/00713

Försvarsdepartementet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Statens energimyndighet
Affärsverket svenska kraftnät
Post- och telestyrelsen
Polismyndigheten
Kustbevakningen

Uppdrag att stärka det civila försvarets förmågeutveckling för att hantera incidenter kopplade till undervattensinfrastruktur

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens energimyndighet, Affärsverket svenska kraftnät, Post- och telestyrelsen, Polismyndigheten och Kustbevakningen i samverkan ska vidta åtgärder för att stärka förmågan att upptäcka och rapportera incidenter och störningar på undervattensinfrastruktur för energiförsörjning respektive elektroniska kommunikationer till och från Sverige som kan innebära risk för påverkan på samhällsviktig verksamhet.

Myndigheterna ska utifrån sina respektive författningsstyrda uppgifter och mandat, samt inom givna ekonomiska ramar,

- stärka myndighetens förmåga att utan dröjsmål upptäcka incidenter och störningar i undervattensinfrastruktur som riskerar att hota funktionaliteten för samhällsviktig verksamhet, samt skyndsamt rapportera dessa händelser till Regeringskansliet och andra berörda myndigheter. Myndigheterna ska vidta de åtgärder som krävs för att stärka denna förmåga så snart som möjligt,
- ta fram en samlad bild på nationell nivå över utvecklingen av förekomsten av störningar, bilden ska innefatta en normalbild över tid,
- utveckla förmågan att under pågående händelsehantering lämna en tvärsektoriell samlad lägesbild på nationell nivå, inklusive möjliga händelseutvecklingar samt bedömningar och analys av möjliga samhällskonsekvenser till följd av incidenter och störningar i undervattensinfrastrukturen.

Telefonväxel: 08-405 10 00
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Jakobsgatan 9
E-post: fo.registrator@regeringskansliet.se

Myndigheterna får lämna nödvändiga författningsförslag eller förslag på andra åtgärder om myndigheterna bedömer behövs för att stärka förmåga inom de områden som uppdraget omfattar.

Myndigheterna ska under genomförandet av uppdraget beakta relevanta internationella samarbeten.

Arbetet ska ske med beaktande av ordinarie strukturer och arbetsformer, inklusive Sjöövervakningsrådets roll, för bl.a. rapportering, lägesbild och risk- och sårbarhetsanalyser.

Under uppdragets genomförande ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvara för att inhämta synpunkter från Försvarsmakten. Dialog med ytterligare myndigheter kan initieras vid behov.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska sammanställa redovisningen av uppdraget och senast den 25 juni 2025 lämna myndigheternas samlade redovisning till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Den samhälleliga och tekniska utvecklingen har skapat nya möjligheter men även sårbarheter i samhällsviktiga funktioner. Undervattenskablar och rörledningar för elektronisk kommunikation och energiöverföring utgör exempel på sådana sårbarheter och är inte möjliga att fullt ut skydda för yttre påverkan eller tekniska fel. Samtidigt som enskilda förbindelser oftast inte är avgörande för försörjningen på nationell nivå har behovet av att kunna upptäcka och agera vid skador på undervattensinfrastruktur ökat mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget.

Mot bakgrund av flera inträffade incidenter i Östersjön där viktig infrastruktur skadats i kombination med det säkerhetspolitiska läget deltar Sverige i insatser inom ramen för Nato och EU som syftar till att förstärka sjöövervakningen och avskräcka en statlig eller icke-statlig aktör från att sabotera kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön. Regeringen anser, i likhet med Nato och EU, att hot mot undervattensinfrastruktur är ett allvarligt säkerhetsproblem. Detta eftersom omfattande störningar, oavsett

om det sker genom cyberangrepp, fysisk påverkan eller olyckor, kan få stora konsekvenser för viktiga samhällsfunktioner.

Hybridhot är en del av utvecklingen i Sveriges närområde, vilket kan förekomma i både fredstid och höjd beredskap. Kännetecknande för hybridhot anses vara svårigheten att utpeka en bakomliggande aktör, tvetydighet om det rör sig om en enskild händelse eller om den utgör en del i koordinerade handlingar i ett kortsiktigt eller längre perspektiv. Detta kan försvåra eller försena nödvändigt beslutsfattande och motåtgärder. Förmågan att hantera hybridhot behöver utvecklas för att kunna bibehålla handlingsfrihet och vidta rätt åtgärder vid rätt tillfälle.

De myndigheter som uppdraget omfattar har alla centrala roller i det operativa arbetet, tex. att upptäcka och rapportera incidenter och störningar som kan hota samhällsviktig verksamhet eller bidra till en samlad lägesbild över konsekvenserna för samhällsviktig verksamhet och samhällspåverkan.

De senaste åren har det inträffat flera incidenter i Östersjön som lett till att viktig undervattensinfrastruktur har skadats. Incidenterna i kombination med det försämrade säkerhetsläget understryker vikten av att utvecklingstakten i det civila försvaret ökar. Detta har även konstaterats av regeringen i Totalförsvarspropositionen för 2025–2030 (prop. 2024/25:34). Där konstateras även att förmågeutvecklingen behöver ske långsiktigt över en längre tid. På så sätt skapas uthållighet och beredskap för händelseutvecklingar med potentiellt allvarliga konsekvenser. Förmågeutvecklingen behöver vara nära knuten till åtagandena som allierad i Nato, EU-samarbetet och samarbetet med de nordisk-baltiska länderna. De operativa realiteterna och utvecklingen i bl.a. Östersjön understryker behovet av ett fördjupat nordisk-baltiskt samarbete.

Förmågan att snabbt identifiera, upptäcka och rapportera incidenter och störningar kopplat till undervattensinfrastruktur behöver stärkas. Tydliga vägar för informationsdelning och beslutsfattande är framgångsfaktorer för att hantera denna typ av händelser. Även arbetet med att minska sårbarheter och stärka motståndskraften i samhället är en viktig del av detta. Regeringen anser därför att de aktuella myndigheterna bör ges i uppdrag att i samverkan vidta åtgärder för att stärka förmågan att upptäcka och rapportera skador på undervattensinfrastruktur för energiförsörjning respektive elektroniska kommunikationer i Sverige och närområdet. Slutsatserna och erfarenheterna

i arbetet kan på olika sätt komma att bli användbara i det fortsatta arbetet med att stärka förmågan att hantera hybridhot i flera beredskapssektorer och i andra delar av Sveriges närområde, däribland norr om polcirkeln.

På regeringens vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Anders Klahr

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/PO
Utrikesdepartementet/SP HYB
Försvarsdepartementet/ECH, EFU, EIR, EM, EMF, ESS, RS
Finansdepartementet/BA, OFA DIS
Klimat- och näringslivsdepartementet/E
Försvarsmakten